

DE MENS EN DE HUMOR

23 Oktober 1953.

Goedenavond vrienden.

(intelligentie, de geestige Henri)

Ze zeggen: wat doe jij aan het "begin", maar dat hoort u zo meteen wel, ik moet eerst een inleiding houden. Allereerst, we weten niet alles - nou, van mij weten jullie het wel zeker, maar bij de anderen is dat dan ook in zekere mate het geval - en we kunnen ook wel eens een foutje maken. Dus u wordt er wel op gewezen dat het hoogst noodzakelijk is dat u zelf blijft denken. Nu zijn er misschien een hoop mensen die denken dat als je niet denkt je gemakkelijker denkt dan wanneer je wel denkt, maar ik zou zo denken dat het toch verstandiger is om goed na te denken over de dingen voordat je zegt, nu ja, ik geloof het verder. Dat is dat weer. En dan mijn opdracht voor vanavond, daar ga ik goed voor zitten.

Ik mag u vandaag spreken over "De Mens en de Humor". Het is begrijpelijk dat ze mij als enfant terrible juist dit onderwerp hebben opgedragen, nietwaar?

En dan moeten we natuurlijk ook weer ver in de geschiedenis teruggaan.

Dat wordt zo langzamerhand wel oude geschiedenis, maar ik hoop dat u het nog geen vervelende geschiedenis vindt. En zo gaan we dan in de geschiedenis terug - vóór de bekende geschiedenis - naar de zeer primitieve mens. Of deze primitieve mens al gevoel voor humor had, nu ja, laten we maar eerlijk zijn, dat kunnen we wel rijkelijk betwijfelen.

De opvattingen van een goede grap die bestonden zo ongeveer uit het onverwachts toedienen van wat men tegenwoordig een watjekouw, of misschien ook wel een oorvijg noemt, het brengen van een ander in een onmogelijke situatie, en daar had men dan een reuze pret over. Ze hadden verder ook nog wel eens pret als ze een ander zo onaangenaam pijn konden doen, dus een klein tikje sadisme. Nu, u begrijpt wel, deze dingen die zijn zo langzamerhand een klein beetje uitgestorven. Verder hadden ze in ieder geval één ding tot hun voordeel: moppen over schoonmoeders werden er toen nog niet gemaakt en er was ook geen sprake van een gezellig samenzijn waarbij urenlang werkelijk allerhande grappen verteld werden.

Maar als we een eindje meer naar de bekende kant toe gaan, dan ontdekken we dat de mens meer en meer oog krijgt voor het belachelijke. Er worden hele spotdichten gemaakt en spotverzen, er worden hele voorstellingen gecreëerd en hele dansen gebaseerd op de, laten we zeggen, ongelukkige afwijkingen die bij sommige mensen in gedrag en kleding kunnen ontstaan. Nu ja, nu moet je ook eerlijk toegeven, het is erg moeilijk om een, laten we zeggen, ietwat op Silenus gelijkende gestalte, te hullen in een dierenhuid zodanig dat dit niet komisch wordt. En dergelijke dingen maken dan de grappen uit van die tijd.

De humor is eigenlijk nog geen echte humor, ze is alleen een begrijpen van het belachelijke in anderen. Dat gaat zo weer een tijdje verder, en dan komt er op een goede dag eens iemand op de wereld, die, misschien dan niet zo misvormd als ik dan al geweest ben, maar toch misvormd, kans ziet om een ander voor te zijn met een grap over zijn eigen gebrek. En daar krijgen we eigenlijk een eerste soort van humor. Deze mens begrijpt zijn eigen relatie tot de anderen, ziet het belachelijke van de verschillen in, en maakt vanzelf eigenlijk een soort van, nu ja, wat moeten we zeggen, een goeie bak.

Dit is wel zeer eigenaardig, de eerste humor die wij dus kennen is zelfbespotting, de satire die was er lang, lang voordien, maar dat is geen echte humor. Soms kan een satire humoristisch zijn, maar meestal is ze vlijmend, fel en nu niet direct geschikt om alle gemoederen te kalmeren. Het gaat verder en verder en we zien dat hoe langer hoe meer het komische de mens gaat treffen. Maar dat is nog allemaal gooi- en smijthumor om zo te zeggen, zoiets van: de prins, of de gezant die komt bij de koning op bezoek en deze koning heeft toevallig een vrolijke bui en hij pakt daar een hele schotel met gebrad plus saus en keert die over zijn gezant uit, terwijl hij zegt: wees welkom en deel in onze overvloed.

Dat is een Egyptische mop tussen twee haakjes, hoor. En die Egyptische mop die wordt dan verteld over het tegenwoordige Cyprus. Nu, dan krijg je zo langzamerhand de kindergrippen, die bestaan vandaag aan de dag nog, maar dat is te begrijpen want, Jantje van vandaag die is net zo ondeugend als kleine Ptah vroeger was. En vandaag de dag zal Jantje misschien tegen

moeder zeggen, wanneer ze hem zegt dat hij zijn tanden moet poetsen: "Ja, maar jij hebt het gemakkelijk want jij kunt ze er uithalen", nietwaar? En de kleine Ptah die zal waarschijnlijk gezegd hebben tegen ma: Ja, jij vindt nu wel dat ik stink, maar ik heb ook geen flesjes olie; in die richting ontwikkelt zich dus eigenlijk de humor. Maar nu gebeurt er - juist in deze tijd dat we al spreken van gevormde rijken - iets eigenaardigs mee.

Zij komt in handen van personen die niet meer alleen clowns zijn, maar die daarbij een zekere conference voeren, hè, zoiets van de voorvaderen van de tegenwoordige conferencier, en deze maken er hun werk van om alle belachelijke situaties die ze tegenkomen te acteren en deze belachelijke situaties dan aan de mensen voor te dragen.

Nu is er niets wat zo bevorderlijk is voor het opmerkingsvermogen van de mens als een voorstelling. Als je rekent dat, als ik mij niet vergis, de tegenwoordige jeugd alleen gelukkig is wanneer ze gewapend met klapperpistolen en andere imitatie moordwapens, imitatie moorden, roof, overvallen en politie- gevechten kan imiteren. Dan zult u begrijpen dat de imitatiegeest van deze voorstellingen ertoe leidt dat vooral het meer jeugdige deel van het aanwezige publiek, nu ja, ook wel wat voor een goeie grap voelde. En dan krijgen we o.a. een grap waar een zekere priester van Anubis zich erg over beklagt, nietwaar, deze man die had het er altijd over dat bijensteken zo goed waren voor reumatiek. Toen hebben ze hem uitgenodigd, want een van zijn patiënten was wel zwaar gestoken maar niet al te zwaar genezen. Misschien had hij het verkeerde soort bijen gebruikt, dat weet ik ook niet, maar ze hadden hem een zetel bereid, maar die zetel was geplaatst op een zodanige manier dat, als hij ging zitten dan gooide hij een korf bijen om. Een kostbare grap in die tijd, maar ik geloof dat die grap wel het meest onaangenaam is geweest voor deze priester in kwestie, die ongetwijfeld minder zuur en meer zoetelijk het vertrek heeft verlaten, ondanks zijn bittere stemming en waarschijnlijk gedacht heeft dat men wel een minder stekelige opmerking over zijn capaciteiten had kunnen plaatsen.

Dat zijn allemaal nog, nu laten we maar eerlijk zeggen, streken, maar die streken die leiden ertoe dat hier een soort volksgezegde uit ontstaat waardoor men zegt: de bijen zijn heilige dieren maar je moet niet in hun huis gaan zitten. Dat gebruikt men later als een heel gezegde voor allerhande situaties, zelfs voor de - als mijn inlichtingen goed zijn - tegenwoordig al weer zeer geliefde problemen van driehoeks, vierhoeks, vijfhoeks verhoudingen enz.

Ook dat bestond dus in die tijd. Verder hebben we dan te maken met iets wat ook vandaag de dag nog veel bestaat in die periode n.l. de humor die eigenlijk per ongeluk wordt gemaakt. Nu is het erg moeilijk om dat allemaal te vertalen maar er was er eentje al, heel, heel lang geleden en die schoor de hoofden en toen zei hij: laat je scheren bij mij en niet bij een ander. Nu was dat scheren in die tijd een dubbelzinnige uitdrukking, tegenwoordig zou je zeggen: beurzen knippen. Dus deze man die nodigde eigenlijk de mensen uit om zich bij hem af te laten zetten als je het op een verkeerde manier wilde bekijken.

Dergelijke dingen die maakten opgeld, men ging dat begrijpen. En zo zien we dan op een gegeven ogenblik dat zelfs de vorsten een zekere zin van humor kennen en bepaalde grappen over zichzelf tolereren. Daar is bv. Alexander, nietwaar, van Alexander had iemand eens gezegd: "hij rijdt ver en hij zal nog verder kunnen rijden, maar hij laat de meesten lopen", waarop Alexander - toen men hem dat overbracht als een uitlating van muiterij - heel rustigjes antwoordde: "ja, ik laat ze lopen, want ze hebben nog te veel zitvlees", daarmee doelende op het feit dat de heren dan over het algemeen liever in een kamp zaten dan dat ze een lange tocht maakten.

Gaan we weer een eindje dichterbij in de geschiedenis, dan ontdekken we verder dat deze humor meer en meer een onpersoonlijk karakter gaat krijgen. Ook Rome bv. had, naast zijn wandelende dagbladen, slaven die dus volkomen geïnstrueerd waren in het laatste nieuws. Dat ging van verschillende tempels uit, je kon je abonneren op het nieuws van Jupiter en op het nieuws van Isis, zoals je tegenwoordig leest, nu ja, wat lezen jullie hier, Handelsblad, de Haagsche Courant, weet ik wat al meer.

Het Vaderland, hè? Zo abonneerde je je daar bij de tempel. En nu is het al weer aardig, dat waren ook de Egyptenaren die dat deden, die zorgden ervoor dat zo'n wandelende krant, zo'n slaaf dus die daar de berichten kwam vertellen, bovendien een nieuwe mop aan een ieder vertelde. Dat was eigenlijk de eerste poging om de rubriek voor humor te stichten.

Dan zouden we verder over deze periode nog op kunnen merken, ofschoon ik daar - ik zou zeggen aan de ene kant, helaas - niet verder op in mag gaan, maar dat zeer veel van die moppen een wel uitgesproken seksueel karakter droegen, u weet, die moppen die de heren elkaar tegenwoordig nog graag vertellen maar alleen als ze denken dat de dames 't niet horen,

om dan 's avonds in stilte aan hun vrouw precies over te vertellen wat voor schunnigs die anderen allemaal hun verteld hebben. Nu is het begrijpelijk dat op een gegeven ogenblik dat seksuele aspect plaats moet gaan maken voor de politiek.

En zo is er zelfs over Nero een gevleugeld woord in omloop geweest, ik weet niet of het ook aan Pasquino toe te schrijven zou zijn, maar: "Nero wint op de rennen maar het meest rennen in hem nog de zintuigen", daarmee doelende: deze man die is nu wel op zijn minst genomen een aardig eindje van de kook. Het was Majesteitsschennis en dat heeft weer een aardig feest voor de burgerij opgeleverd, plus een paar belastingen. Nu ja, dat moet je dan maar op de koop toe nemen als je geestig wilt zijn. Dan krijgen we een hele tijd dat de Christenen zwaar het slachtoffer worden van de spitsvondigheden van hun medeburgers, maar ook wel vooral van hun eigen fouten. Want bij die eerste Christenen daar waren nu wel van die kwezels bij, u weet wel dat type dat zo vroom is dat ze niets dan vroomheid in de wereld willen zien en toch zich zo goed bewust zijn dat er maar weinig vroomheid in de wereld is en dat ze, om eigen vroomheid te bewaren, zich afwenden wanneer iets wat zij niet vroom oordelen zich voordoet, opdat hun eigen vroomheid ongeschonden bewaard zou blijven, waarbij ze vaak wegstaren voor dingen waarvoor ze eigenlijk niet weg zouden behoeven te kijken, zo aangevende dat hun vroomheid lang zo groot niet is als hun eigen vroomheid wel denkt. En dat zijn ook dingen die vandaag de dag nog bestaan.

De Christenen die worden dan natuurlijk uitgescholden voor ezelsaanbidders, ezelskoppen, maar dat is niet geestig genoeg en zo komt er dan eentje tot een aardig woord over de Christenen wat ook een tijd opgeld heeft gedaan: "een Christen is een wezen met vissenbloed", zinspeling op het symbool van de vis, een ezelskop, op de bekende mop, en verder niets wat een man of een vrouw normalerwijze heeft, dus een beschuldiging voor de Christenen van geslachtsloosheid. De Christenen die hebben daar dan plotseling een heel aardig weerwoord op, ze zeggen n.l.: men zegt dat wij vissenbloed hebben, men zegt dat we een ezelskop hebben, men zegt ook dat wij geen geslacht hebben, maar wij geloven, als we het goed bezien, dat degenen die ons dit verwijten helemaal geen bloed meer in de aderen hebben maar alleen wijn, wanneer onze hoofden ezelskoppen zijn, dan lijken zij ons het meest op zwijnen en wanneer we geen geslacht hebben dan is het misschien omdat we dat niet tot uiting brengen, maar zij slachten elkaar om het geslacht en dat is nog veel erger.

U ziet, dergelijke spitsvondigheden die lopen zo de hele tijd door. Over Karel de Grote wordt ook al zo'n mop verteld, het zijn niet alleen legenden hoor. En zo wordt er dan verteld dat Karel op een goede dag op stap was, nu ja op stap, hij was dan op toer door zijn land heen en hij was te gast bij een edelman. En nu was er bij die edelman een toen nog zeer luxueus iets, ze hadden n.l. een soort schoorsteen gemetseld met in elke kamer een paar deurtjes.

En wanneer je toevallig iets kwijt zou willen waarvoor je normalerwijze naar de badkamer of het toilet verdwijnt, dan deed je de deurtjes open en je liet vallen wat je kwijt wilde zijn.

Nu had Karel echter in de nacht de fout begaan om zich te vergissen in de richting waarschijnlijk, het zal donker geweest zijn, zodat hij zich gezet heeft in een kast waar enige kledingstukken van zijn gastvrouw bewaard bleven en waar hij ook enige van zijn eigen kleinodiën zo in de buurt had gedrapeerd, waarop de volgende dag de nar de opmerking maakte: Keizer Karel gij zijt toch een groot en bijzonder mens, want gij hebt tot stand gebracht wat nog niemand tot stand heeft gebracht, ge hebt gelijktijdig bevuild een broek en een rok die u geen van beide aan had. Een tamelijk boertige humor misschien, een beetje aan de platte kant, maar toch een humor waar wel wat in zit.

En als we dan ook verder zouden gaan, ik bedoel het is niet mijn bedoeling om een bloemlezing te geven van alle grappen en humoristische uitlatingen die interessant zijn, want, zoals ik al zeg, de censuur heeft het beste gedeelte van de verzameling geschraapt.

Ja, u lacht er allemaal om en dat mag ook wel eens een keer, per slot van rekening lachen is gezond en dat lachen gezond is daar zijn ze al heel gauw achter gekomen, dat het ook ongezond kan zijn dat is weer een kwestie van Chinese humor, want de Chinezen - dat is ook al een aardig tijdje geleden - die hebben eens een keer meegemaakt dat een ongelukkige Mandarijn geloof ik dat het was, in ieder geval een soort zuidvrucht, daar bij zijn Keizer binnenkwam op het ogenblik dat de Keizer er ietwat eigenaardig uitzag, waarschijnlijk wel ten gevolge van de spijzen die hij genoten had. Als je de verhalen die ik daarover machtig heb kunnen worden, kunt geloven, dan zag hij er uit als een soort vergeelde negerzanger met zeer witte lippen. Deze ongelukkige Mandarijn liet zich schokken tegen alle regels van de beleefdheid in en hij lachte midden in de plechtige zaal waarin hij ontvangen werd, en hij

lachte om zijn Keizer. Toen heeft de Keizer gezorgd dat hij verder lachen kon door hem aan allerhande onaangename prikkelingen te onderwerpen, zoals - u weet wel - zo onder de voetzolen e.d. Men vertelt dat na vier dagen de Mandarijn zich vervoegd heeft in het rijk van de grote gele Keizer achter de gele rivier, omdat hij het op aarde niet meer uit kon houden van het lachen, de man heeft zich letterlijk dood gelachen.

Er zijn dus met het lachen ook wel eens rare dingen gebeurd, maar lachen is niet zo heel erg, als dat lachen dan tenminste niet uit leedvermaak bestaat. En wanneer we dan zo de Middeleeuwen nagaan, dan wil ik u herinneren bv. aan de goeie grappen, en daar zit werkelijk humor in, want het is laten we niet vergeten een monnik die het eerste verhaal verteld heeft en later is het geloof ik door verschillende opgetekend o.a. door Boccaccio in verschillende vormen, maar dat kwam daarop neer: er waren monniken die predikten de aflaat.

En, nu ja, deze monnik die bracht met zich mee water dat heilig was. Ik weet niet of het tranen waren van Maria of iets dergelijks, maar in ieder geval geen Brautstränen hoor, zo sterk was het niet. Maar een vriend van hem die wist dat dit water uit de eerste de beste rivier afkomstig was, haalde de aardigheid uit om zijn eigen water i.p.v. het water in de fles te stellen, waarop de monnik heel rustig de gemeente, natuurlijk tegen betaling, besprenkelde met dit heilige water. Nu gebeurde het echter dat die vriend dat vertelde tegen hem, en nu had die monnik erg verontwaardigd kunnen zijn, maar dat deed hij niet, hij lachte en toen zei hij: zo zie je maar weer dat je heiligen vindt op de meest onwaarschijnlijke plaatsen.

U begrijpt dus wat ik bedoel, daar zat een zekere humor in. Deze man erkende zijn eigen bedrog maar was er ook niet kwaad over dat een ander hem er eigenlijk mee voor schut zette.

Gaan we een eindje verder dan wordt de humor ietwat beschaafder.

Dan krijgen we zo langzamerhand het leerrijke mopje zoals van Jantje zag eens pruimen hangen, o als eieren zo groot. We krijgen de moppen - de humor, laten we het eerder zo zeggen - waarbij de eigenschappen van de mens het eigenlijk humoristische vormen.

En zo vindt u bv. in de treurige geschiedenis van de roemruchte Don Quichot de la Mancha werkelijk een fantastische humor. Ik weet niet of u het ooit van die kant bekeken heeft, maar hier krijgt u eigenlijk zo langzamerhand te maken met een satire die niet alleen satirisch is, maar die op een werkelijk gemoedelijke manier de spot drijft en met zichzelf en met de hele wereld. Denkt u maar eens zo aan die heel gezellige Sancho Panga, of hoe heet hij Panza, ja. Die goeie dikzak die daar op zijn ezel maar steeds achter die steltbenige ridder aanhobbelt en nuchter genoeg is aan de ene kant om te zien dat die vent getikt is, maar aan de andere kant toch weer zoveel eerbied heeft voor diens roemruchte naam en afkomst, dat hij maar mee blijft hobbelen en zo nu en dan dreigt zelf ook een tik van de molen beet te krijgen, totdat hij weer ergens een pan met eten ziet, waarop hij onmiddellijk weer zeer normaal en zeer nuchter boers wordt.

Een verder type van humor vinden we dan ook weer in sommige schelmen- romans. U weet misschien niet wat ik daarmee bedoel, maar dat zijn zo van die romans waarin dan verteld wordt hoe de een of andere schurk bv. de schoenpoetser van mejuffrouw Y. het wist te brengen tot grootmajoor van het leger, ridder van het grootkruis en graaf en baron van dit en van dat, waar ondertussen deze jonge heer dan natuurlijk allerhande schelmenstreken uithaalt, roverijen, nu ja, ook natuurlijk de eeuwige vrouw hoeft u niet te vergeefs te zoeken in dit boek, dat zijn altijd zo van die dingen die komen erbij. En dan vinden we eigenlijk daar de hele wereld in een spotwereld. Het is nog satire, het is vaak scherp, maar het kent ook een soort zelfspot.

En vandaar komen we eigenlijk naar uw eigen wereld en nu moet ik zeggen: ik heb daarover zo ontzettend veel materiaal gevonden, toen ik eenmaal ging kijken - het is maar liefhebberij hoor - maar dat ik eigenlijk maar een keuze heb gedaan. We zien allereerst natuurlijk de normale humor of de z.g. humor, die berust op de z.g. humor van het belachelijk maken van de gebreken van anderen. Dat is natuurlijk dwaasheid.

Dan kennen we de humor door de schijnbare onschuld veroorzaakt, waarmee een bepaalde vraag wordt gesteld, dat is vaak een zeker sarcasme dat gaat in de richting van die bekende actrice die in het bijzijn van een andere, haar uiterlijk zeer minnende concurrerende actrice zei: ja kind, nu moet ik over een paar dagen al mijn 28ste verjaardag vieren, waarop die concurrente prettig antwoordden, nu, dan vieren we allebei met ons 28ste jaar al het 5de lustrum van die verjaardag. Begrijpt u? Dus daar zit een zekere zelfspot ook in.

Had ze nu alleen het op die ander bedoeld, dan was het gemeen geweest, maar nu ze het zo zei was er werkelijk iets voor te zeggen. Denkt u aan de bekende Ford mop.

Over Ford wordt verteld dat er op een gegeven ogenblik in een garage op een berg iemand een Ford-auto zou demonstreren, het ding liep inderdaad buitengewoon soepel, je hoorde de motor niet en die motor die was er dan ook niet, maar dat wisten ze nog niet totdat ze beneden kwamen, en toen zat de verkoper een ogenblik met zijn handen in het haar, maar hij denkt: ja, ik moet die wagen toch verkopen. Hij zegt: nu ja, meneer ik ontdek dat we vergeten hebben de motor er in te zetten maar, maar u ziet een Ford die loopt al heel wat afstand op zijn reputatie. 't Is oud, dat weet ik, en bekend natuurlijk, als het uit uw tijd komt, maar een eigenaardig voorbeeld van een zekere humor waarbij de Ford-reputatie op een humoristische wijze onder de loep wordt genomen en ondertussen een verduveld knappe psychologische reclame wordt gemaakt.

Wat merken we verder. Zodra nu de wereld begint zwaar aan politiek en internationale politiek te doen, gaat het accent van die humor een andere kant uit, de nadruk wordt gelegd op de politiek. En dan krijgen we allerhande van die schone verhalen - bij Napoleon begint het al - dat Napoleon nooit sliep, en dan was dat wel een hele gemene mop want degene die dat zei was een zeer bekend charmeur. Hij zei over Napoleon: ja, ik heb gehoord dat zijne majesteit de Keizer nooit slaapt en dat kan ik me wel begrijpen, hij zal wel net zo niet slapen als ik, waarmee dan natuurlijk een zekere steek werd gegeven o.a. in de richting van Josephine.

Nu, dan zie je verder natuurlijk in de moderne humor ook nog wel het normale, er worden bepaalde richtingen gezocht, we zien bv. overal het joodje, het joodje dat - laten we maar eerlijk zijn - meestal de mensen te vlug af is, nietwaar, zoals dat "sinaasappelen-joodje" dat "sinaasappelen" liep te schreeuwen en die verkocht hij tien - laten we zeggen - voor een kwartje geloof ik dat het was. En toen kwam hij in een andere straat en toen begon hij onmiddellijk te roepen: tien voor zeven stuivers. Toen kwam er een juffrouw naar hem toe en die zei: "ja maar man hoe kan dat nu, daar net verkocht je ze nog voor een kwartje", toen zei hij: "ja juffrouw maar ik zit ook op hogere kosten, ik woon hier op veel betere stand".

Ziet u, daar heeft u weer een typisch jodenmopje. Dan kennen we natuurlijk de typische Amerikanenmoppen van o.a. de Amerikaan die vertelt: bij ons daar kun je in de trein gaan zitten en dan kun je er 24 uur in blijven zitten en dan ben je nog niet aan de andere kant van het land. En dat is waarschijnlijk in de beginjaren van de spoorwegen geweest, althans in de tijd dat ze nog niet zo vlot reden, want wordt er verteld: er was dan een Belg - nu ja, je kunt zeggen Hollander ook hoor, want met zo'n mop kun je het variëren, maar ik heb hem nu toevallig over een Belg gehoord - die zei tegen hem: man dat is helemaal niets, je kunt bij ons naar de statie gaan en je kunt twee jaar in de wagen blijven zitten, en als je de goeie maar neemt, dan ben je nog niet aan de andere kant van het land.

Daar heeft u zo'n paar van die genre-mopjes, daar zit een zekere humor in, want deze mensen die bespotten tegelijk een zeker eigen tekort en slaan een ander dood.

Dan krijg je de mop in een ietwat andere vorm weer, waarbij de conversatie natuurlijk weer de voorgrond heeft, zoiets van: een juffrouw vraagt aan een kapitein die in het leger is geweest: "en kapitein, bent u aan het front geweest in Duitsland?" Waarop de goede man zegt: "ja".

Dan zegt ze "bent u geweest in Engeland?" En hij zegt "ja" en op het laatst zegt ze: waar bent u dan verder nog geweest? Toen zei hij: "nou, op een hele hoop plaatsen o.a. hier, maar ik ken maar één plaats waar ik op het ogenblik graag zou zijn." Dan zegt zij: "waar?" En dan zegt hij: "thuis in bed." Een soort van beleefde dooddoener.

We zien dan verder een type, ik zou haast willen zeggen: dat is geen mop meer, waarbij men door een overdrijving van de bestaande toestanden, deze belachelijk maakt. Ik zou er zelfs ook staaltjes van kunnen weer geven, want dat is een soort humor die mij zeer aantrekt, maar één daarvan is dan wel deze: de grootste onderduiker ter wereld is een zekere professor Piccard, hij is n.l. dieper ondergedoken dan menig ander, maar hij houdt niet het record van lange duur want er zijn er die het vier jaar hebben volgehouden. Begrijpt u, daar krijgt u een ander soort spitsvondigheden. Ik heb nu zo voorbeelden gegeven van verschillende soorten en daar heb ik erg veel plezier van gehad en ik zou er nog graag mee doorgaan, maar we moeten nu eens even tot ernst komen van de zaken. Wanneer we al deze dingen aanhalen wat blijkt dan eigenlijk?

Dat de mens in zijn humor of pseudo-humor zich over het algemeen alleen richt tegen een ander en dat hiermee geen werkelijke waarde gevonden kan worden vóór deze humor. Maar waar de mens ertoe overgaat om zichzelf te bespotten en te bekritisieren, door een vergelijking, plotseling de humor een heel grote opvoedende waarde krijgt. Dat heeft ze in de oude tijden ook gehad, want door de grove beledigingen in spottende vorm, werden de

mensen erop attent gemaakt dat, wanneer ze bepaalde gebreken hadden of bepaalde handelingen stelden, dat ze uit moesten kijken, dat dit eigenlijk niet goed was, dat ze zich belachelijk maakten, dat het een vergrijp was tegen de maatschappij.

En ja, al die humor die gaat zelfs nog verder, ze wordt voor de mens op den duur een soort spiegel, waarin hij zichzelf ziende, zichzelf de wereld tracht te tonen zoals zij is. En daarom is het geen wonder dat vaak, juist in de ernstigere problemen van het leven de humor ineens de boventoon krijgt. Dat kan bv. zijn de geschiedenis van een bekend filosoof die zat te praten. Ook hij was bezig over een zeer zware filosofische stelling en niemand durfde hem erop attent maken dat hij bij zijn kleding er wat ongewoon uitzag, doordat hij vergeten had een z.g. overhemd aan te trekken, voor de rest zag hij er werkelijk prima uit, waarop deze man - een buitengewoon groot filosoof en wiskundige - dit ontdekkende zei: en mijne heren, wanneer wij dit alles dan goed in ogenschouw nemen, dan is het eerste wat ons blijkt, dat we meer aandacht moeten geven aan de kleine details, omdat wij anders dreigen het grote belachelijk te maken, en hij wees daarbij op zijn eigen borst. Hij gaf daarmee te kennen: ik zie mijn eigen fouten en ik wil er graag met jullie om lachen, lach er maar rustig om, als jullie er maar iets van leren, ik hoop er ook van te leren.

U zult zeggen: wat heeft deze hele causerie nu eigenlijk te maken met die cyclus waar we uiteindelijk toch ook te maken hebben met de wordingsgeschiedenis van de mens en diens verhoudingen tegenover God. Wel, het is opvallend dat de mens die humor heeft, zich heel anders weet te gedragen tegenover zijn God dan degene die daar gebrek aan heeft.

Iemand die geen inzicht heeft in het belachelijke, die gaat n.l. voort om zichzelf au sérieux te nemen waar hij tegenover God zich in het meest belachelijke daglicht stelt. Ja, u lacht erom, maar wat zou u zeggen van een belijder van een of andere godsdienst die in zijn ijver om zijn geloof te handhaven ertoe overgaat om God letterlijk de wet voor te schrijven.

Wat zou u zeggen van mensen die ertoe overgaan om met een groots gebaar anderen bekerende, beloften maken in de naam van God terwijl ze zelf niet eens weten of ze die wel mogen en kunnen maken. Wat zou u zeggen van die mensen die zo overtuigd zijn van hun eigen goedheid, dat alles wat van hen verschilt volgens hen door goddelijk decreet minderwaardig moet zijn. Dat zijn de mensen met een gebrek aan humor, waartegenover de lach die ook eigen fouten erkent en het bespottelijke daarvan inziet, altijd een rem is geweest tegen overdrijving. De ontwikkeling van de humor in het menselijk ras betekende het ontwikkelen van een zekere tolerantie tegenover de medemens en een zeker inzicht in de verhouding van de wereld tegenover dat "ik". Dat wil dus zeggen dat de humor voor sommige mensen, en zeker de echte humor, is geworden tot een goddelijke spiegel waarin ze zichzelf spiegelend, hun eigen wezen konden erkennen.

Nu zult u misschien denken, dat ligt niet erg in mijn lijn om dat te zeggen, maar toch is het zo. Wat met een lach gezegd wordt, dat wordt vaak veel beter onthouden. Geloof mij, menig vorst heeft door een goeie grap van zijn nar meer wijsheid opgedaan dan door alle betogen van zijn kanseliers, en menig mens heeft God eerder gevonden in een vrolijke beschouwing van de curieuse omstandigheden waarin een mens kan verkeren dan dat er mensen zijn die hun God gevonden hebben in een strak gezicht dat weliswaar naar de hemel kijkt maar waarvan de ogen alleen zichzelf zien, als een ideaal, als een beeld, maar niet als een werkelijkheid. Dat, mijn vrienden, dat is het eigenaardige hiervan.

We hebben in deze cyclus zo langzamerhand heel wat dingetjes te horen gekregen, ja, ik ook hoor, ik ben er ook meestal bij. En u zou kunnen zeggen: het ene interesseert mij en het andere niet. Wat moet je bv. zeggen over de mens in de politiek? Wat moet je zeggen over de mens en de wet en het recht, wat moet je zeggen over de mens en de muziek, de mens en de kunst, wat moet je gaan zeggen ja, over al die dingen eigenlijk, de mens en de godsdienst, de mens en de geestenwereld? Je kunt er zo ontzettend veel over zeggen. En nu bekijk ik het misschien een beetje van mijn kant, maar ik geloof dat de humor daar niet mag ontbreken. Zelfs wanneer u daar dan over lacht en dit ten dele op het ogenblik zelfs beschouwt als een soort van conference die niet onverdienstelijk is, ook al hebben sommige van de getapte moppen dan een baard die reikt tot Abraham. Maar dat is het niet, ik heb geprobeerd te illustreren en doe het op mijn manier, dat moet u maar nemen, hoor.

Maar ik probeer u duidelijk te maken hiermee dat één van de grootste gaven die een mens kan bezitten is de gave, om, om zichzelf te lachen, en dat één van de grootste factoren die tot geestelijke verheffing meewerken, juist deze zelfde gave is, dat het "Ken Uzelf" dat zo vaak wordt gesproken niet alleen, maar is een vermaan om je zelf strak en meedogenloos aan te

staren en te ontleden terwijl je kreunend tegen de wereld zegt hoe zwaar het gaat, maar dat misschien nog meer een vermaan is om je eigen fouten te zien en je te realiseren hoe belachelijk die eigenlijk zijn. Als je je dat allemaal nu goed voor ogen hebt gesteld en je gaat eens een beetje om jezelf lachen, dan zult u op een gegeven ogenblik - wanneer u gelooft in een almachtige en algoede God - ook in staat zijn om tegen uzelf te zeggen: ja, maar dat is nu toch eigenlijk te bar, daar zit ik me te klagen en te jammeren over dingen die morgen moeten gebeuren en vijf minuten daarvoor zeg ik: God zorgt voor alles, dat is toch onzin, nietwaar, God zal voor me zorgen, God zal alles voor mij in orde maken, ik geloof dat Hij in Zijn liefde 't ten beste zal leiden, en nu hoop ik maar dat morgen de man van de lichtrekening niet komt, want ik kan niet betalen. Begrijpt u, dan ga je inzien dat dit eigenlijk overdreven is.

Natuurlijk, u moet die rekening betalen, daar gaat niets vanaf, want anders wordt het een duistere geschiedenis ofwel diner bij kaarslicht.

Maar als men werkelijk op God vertrouwt, nu dan kan de zaak toch niet verkeerd gaan, dan komt ook die lichtrekening heus voor elkaar. Zolang je geen buitensporigheden begaat, zal God je geven wat je nodig hebt, zelfs wanneer de mensen het je zouden weigeren.

En dat is de les die in de humor zit. Dat het je eigen zorgen maken, het je eigen druk maken, of gewichtig doen en jezelf naar voren schuiven vaak het meest belachelijke is wat op de wereld bestaat. En nu kunt u misschien begrijpen waarom ik zo vaak lol heb als ik op de wereld kom.

Ja, en nu is mijn spreektijd voorbij en daarom ga ik het gezellige praatje afbreken. Ik hoop dat u ook deze redevoering die ik dan vandaag heb gehouden, niet helemaal wilt afbreken. Ik ben mij de gebreken ervan bewust en ik ben mij inderdaad de humor bewust van iemand die wil proberen de esoterische betekenis van de humor naar voren te brengen terwijl hij alleen maar humorist is. Begrijpt u?

Maar ik heb het geprobeerd zo goed als ik kon en ik ben er een klein beetje trots op dat ik in een gezelschap van uitgelezen sprekers, toch ook mijn tijd heb gekregen om ook een klein woordje tot u te zeggen, juist in deze cyclus. En nu dank ik u allemaal voor uw aandacht, voor uw hartelijk bedoeld medegelach, voor uw gedachte en niet uitgesproken vermaan, om niet te lichtzinnig te worden, kortom voor al uw medeleven met mijn redevoering.

Goedenavond allemaal.

DE LEGENDE VAN DE GOUDEN STAD

Goedenavond vrienden.

Onwillekeurig schijnt in het vorige onderwerp de humoristische noot een zeer belangrijke nadruk gekregen te hebben, maar misschien heeft u nog een ander onderwerp, want we zijn hier uiteindelijk niet alleen om te lachen, maar ook om te trachten van elkaar iets wijzer te worden. Mag ik u dus verzoeken mij het onderwerp op te geven?

Reactie: Leiding: Vriend, ik heb hier iets bijzonder; ik heb hier van een onze vrienden iets gekregen en ja, daar moet volgens hem een legende aan vast zitten. Nu lijkt het mij heel verstandig als deze vriend dat eens even in het kort, maar toch duidelijk toe wil lichten. Het ligt hier voor u, vriend.

Vraag: Ja, dat zijn steenroosjes, die zijn gevonden midden in de Sahara en nu gaat daar een legende over. Een Arabier die in zijn leven zover is dat hij geestelijk zo hoog staat dat hij naar de woestijn gaat en dan daar een paar opgravingen doet, dan groeien daar op die plek die steenroosjes. Nu wil ik graag eens horen wat is daar voor waarheid aan?

Antwoord: Ik geloof wel dat u zult begrijpen dat dit niet moet worden gezien als een waarheid zonder meer. Het kan zijn dat een mens verdwijnt in de eenzaamheid van een woestijngebied, maar dat deze mens dan zijn vertrek tekent door steenroosjes, dat is al minder waarschijnlijk, ofschoon de door het lichaam ontstane meerdere vruchtbaarheid bij de zeer grote vruchtbaarheid reeds van een flink deel van de woestijngebieden gevoegd, zeer zeker bij regenval daar o.a. steenroosjes zou doen bloeien.

Dus, maar wat u daar aansnijdt daar zit eigenlijk een heel andere legende aan vast, want het is niet zo dat hij in het niet verdwijnt. En dan moeten we grijpen naar de oude legende van de

gouden stad, een stad die wanneer wij mogen geloven wat verteld wordt in de bazaar, door sommige karavanen en eenzame zwervers in de woestijn veraf gezien is, een stad met gouden muren, waarboven azuren koepels uitkomen en wanneer men daar nog mijlen vanaf is dan ruikt men reeds de frisse geur van water en van bloeiend gewas. Deze stad is een symbolische stad, ze is zoiets als het eeuwig Jeruzalem en betekent dus een symbool waarin de eeuwigheidsgedachte maar ook tevens de leiding van de geest wordt uitgedrukt.

Nu gaat het verhaal dan verder dat in deze stad woont een aantal geesten, meesters als het ware, die de kracht hebben zowel op aarde te verschijnen als zich volledig op te lossen.

En zij hebben hun web geweven over de gehele wereld. Wanneer een mens geestelijk rijp is geworden, dan moet hij zich begeven in eenzaamheid en verdwijnt. Dit verdwijnen moet u ook niet letterlijk nemen, maar zijn eigen persoonlijkheid verdwijnt voor een groot gedeelte, hij komt in contact met de bewoners van deze gouden stad en vanaf dat ogenblik is hij een bewuste drager van levenskracht in de wereld. Dat is eigenlijk de legende zelf.

Men heeft dit waarschijnlijk toen later heel wat versierd, men heeft gezegd: ja, daar bloeien bloemen waar zij gaan, hetzelfde wordt ook over Jezus verteld. Herinnert u zich wel.

Men vertelt ook dat, wanneer zij eenmaal aan die stad komen dat zij alleen verder kunnen gaan soms, maar dat alle anderen achterblijven, zodat soms een enkeling uit een karavaan in een soort luchtspiegeling verdwijnt en hoe men dan ook zoekt, dat spoor houdt op een ogenblik op en men vindt verder niets meer. We moeten goed begrijpen dat een dergelijke legende juist kon ontstaan in de woestijngebieden omdat in deze woestijngebieden zoveel mensen verdwijnen. Vergeet u niet dat - uitgezonderd misschien de stads-Arabier - maar toch verder elke Arabier en Bedoeïe tochten maakt van meerdere dagen in eenzaamheid afhankelijk van een beetje goed geluk en een paar flessen water voor zich en zijn lastdieren. Zulke mensen verdwalen wel eens, er worden wrede gevechten geleverd ergens in een onbekende diepte van een woestijn, rooftochten, mensen verdwijnen.

En het is ook begrijpelijk dat degenen die eenzaamheid wensen evenzeer in die woestijn gaan. En nu krijgen we een combinatie van deze feiten: degene die geestelijke inkeer zoekt gaat in de woestijn. Ik verwijs u al weer naar de geschiedenis van Jezus' leven waarin ook Hij de woestijn in ging en daar 40 dagen vastte, 40 dagen en 40 nachten. Ik wijs u verder op het feit dat in het begin van de Christenheid zeer vele mensen zich teruggetrokken hebben in de randgebieden van deze woestijn of zelfs tot kleine oasen betrekkelijk ver in de woestijn, om daar in eenzaamheid te leven. Ik wijs u op het feit dat bepaalde stammen reeds vroeger sekten kenden die op een dergelijke wijze tot bewustwording trachtten te komen en dat ook de Mohammedanen daar geen uitzondering op maken, zodat al deze zoekers naar waarheid naar de woestijn gaan. Ook van hen kunnen wij ongetwijfeld aannemen dat ongeveer de helft verdwijnt d.w.z. dat zij op een gegeven ogenblik niet meer te vinden zijn.

Het vele verdwijnen dus van deze mensen, heeft ertoe geleid dat men zei: "zij gaan de woestijn in en lossen zich op", omdat de mensen de sporen niet meer vinden kunnen.

Gevoegd bij de legende van de Gouden Stad, heeft men daaruit eigenlijk naar voren gebracht waarschijnlijk het verhaal dat u heeft gehoord naast vele andere verhalen. De waarheid die erin steekt is een zeer kleine en toch belangrijke. Wanneer een mens eenmaal werkelijk geheel tot zijn God wil gaan, dan moet hij proberen om zoveel mogelijk de stofwereld achter te laten, het gunstigste daarvoor is allereerst wel de stilte, d.w.z. de stilte van elk menselijk geluid, dan is daarvoor nodig de openlucht, een bergtop of een wijde vlakte waar het stil is en rustig.

En dan is daarvoor nodig de ontbering, de ontbering waardoor het lichaam getemd wordt, de zinnen gaan dwalen en de geest vrijer wordt. Dat is de waarheid die steekt achter uw legende, misschien nog aan te vullen met de opmerking dat de mensen die dat doen, meer zijn dan u zich dat misschien voorstelt, dus van vele rassen en vele landen mensen de woestijn ingaan en dat velen hunner niet meer terugkeren als de personen die zij waren voordien, niet meer zijn gewone mensen, misschien goede mensen, of leraren, maar geworden zijn dragers van een bijzondere opdracht, van een bijzondere kracht en zo hun zending op aarde verwerkelijken.

Ik hoop dat u dit als voldoende antwoord wilt beschouwen.

Reactie: Ik dank u wel.

Er zou eigenlijk nog enige tijd over zijn voor mij om te spreken maar ik geloof dat het verstandiger is wanneer wij thans eerst pauzeren, dan heeft u na de pauze gelegenheid om eerst met de "vragenrubriek" en indien er tijd overblijft, ook nog met een andere spreker eventueel het discours voort te zetten. Ik hoop dat dit uw instemming heeft en ik wens u een zegenrijke avond verder toe.

VRAGENRUBRIEK

Goedenavond vrienden.

Ik mag voor u behandelen "de vragenrubriek". Ik vestig er uw aandacht op dat wij alle vragen zullen beantwoorden zover wij hiertoe de gelegenheid hebben en competent zijn, behalve persoonlijke vragen, waarop wij niet nader in kunnen gaan dan datgene wat ook voor het algeheel van belang zou kunnen zijn. Gaat uw gang.

Vraag: Bevat het bericht waarheid van professor Adamski uit Palomar in Californië dat hij contact heeft gehad met wezens afkomstig van planeet Venus?

Antwoord: Ik geloof dat wij hier wel mogen spreken van een mogelijkheid tot contact, maar of dit contact zich precies zo heeft afgespeeld als de persoon in kwestie zich dat voorstelt is een tweede vraag, daar degenen die leven op uw twee nabuurplaneten nu eenmaal een volk zijn van ietwat andere geaardheid en zelfs constructie dan uzelf en ook gebruik maken van andere krachten en een heel ander spraakgebruik kennen, andere toonfrequenties etc.

Wanneer het zich alleen zou handelen om regelmatige lichtsignalen, dan zou ik zeggen: inderdaad, hier heeft men gelijk. Maar het bewuste bericht gaat verder en wordt dan nog door de sensatielustige menigte vergroot tot het onwaarschijnlijke toe. Contact acht ik mogelijk, ik acht echter niet mogelijk een persoonlijk contact in enigerlei vorm in het huidige stadium.

Ik hoop dat die vraag voldoende beantwoord is.

Vraag: Kan reïncarnatie plaatsvinden van het ene ras in het andere ras, bv. van het blanke ras in het gele ras of omgekeerd?

Antwoord: Deze mogelijkheid bestaat inderdaad maar reïncarnatie niet is een zich aangetrokken voelen tot een bepaald ras of bepaalde rasverhoudingen maar wel tot bepaalde geestelijke stromingen. Zo de geestelijke stromingen voortdurend pulseren tussen de rassen, zal dus ook gesproken kunnen worden van een incarnatie waarbij nu eens het ene dan weer het andere ras als voldoende bevredigend qua geestelijke uitstraling wordt ervaren om daarin te reïncarneren. Ik hoop dat het antwoord voldoende is.

Vraag: Is de aarde hol of rond?

Antwoord: Ik geloof dat wij hier te maken hebben met een vraag over de bekende Hohlwelttheorie, klopt dat?

Reactie: Ja.

Nu, ik kan u wel vertellen dat de aarde, althans de oppervlakte van de aarde moet worden gezien als bol, dus als buitenzijde van de wereld, dat de theorieën opgebouwd omtrent een andere relatie, waarbij de aarde dus een holle bol zou zijn waarbij de mens woont aan de binnenkant, althans factueel geen enkele waarde heeft, esoterisch zou ik het mij als voorstelling nog kunnen begrijpen. Zover als wij na kunnen gaan is de verhoudingsbeoordeling vanuit de aarde tot het Al wel fout, maar wij geloven niet dat er enigerlei aanwijzing bestaat waardoor een dergelijke conclusie zou kunnen worden gerechtvaardigd.

Ik meen dus voldoende beantwoord te hebben deze vraag wanneer ik u zeg: de aarde is inderdaad bol. In de aarde bestaan wel enkele ruimten die naar uw inzicht hol genoemd zouden kunnen worden, maar ze zijn toch gevuld met gassen van zodanige structuur dat daar geen menselijk leven voor kan komen. Ik hoop dat dit voldoende is.

Vraag: Vitiligo is een pigmentverschuiving in de huid.

1. Wat is de oorzaak. 2. Wat is hieraan te doen?

Antwoord: Eraan te doen is over het algemeen zeer weinig, tenzij men zou willen overgaan tot een zeer sterke toevoeging van bromide, maar dan zou men een kunstmatige pigmentvorming in de richting van zwart uiteindelijk bevorderen en bovendien rekening moeten houden met verschillende interne vergiftigingsverschijnselen die men overigens wel meester kan blijven. De pigmentverschuiving in de huid komt m.i. voornamelijk voort uit voedingscondities, maar kan iriditair (erfelijk; Red.) worden vastgelegd, zodat in de zaadcel deze verschuiving reeds aanwezig kan zijn, beïnvloedend kan werken op het kind, het kan bij het kind dus ook reeds voorkomen.

Over het algemeen kunnen wij echter zeggen dat het hoofdzakelijk veroorzaakt wordt op latere leeftijd door verkeerde voedingsgewoonte en daardoor ontstane contractie van bepaalde

haarvaten waardoor ook het pigment sterk beïnvloed wordt. Ik hoop dat deze vraag zo voldoende beantwoord is. Is dat niet het geval dan, zal ik later navraag moeten doen en trachten u een juistere uiteenzetting te geven. Dat is alles wat ik op het ogenblik beschikbaar heb. Was dit voldoende of is er navraag op?

Reactie: Ja, dank u.

Vraag: Welk stelsel is meer geschikt om het levensgeluk van de mensen en speciaal dat van de jeugd mogelijk te maken, het kapitalistische ofwel het communistische?

Waar zijn de mensen zo in het algemeen gelukkiger, in Amerika, in West-Europa of in Rusland? En waarom? Waar ter wereld is de mens het meest gelukkig te prijzen?

Antwoord: Beginnende met de laatste vraag allereerst: de mens is het meest daar gelukkig te prijzen waar de moderne vooruitgang en beschaving het minst is doorgedrongen.

Wij kunnen verder vaststellen dat de mensen in Europa en in de communistische staten en in Amerika leven onder een voortdurende spanning waarbij vrees en ontevredenheid wel zeer op de voorgrond treden. Zijn deze waarden in de verschillende staten soms enigszins different tegenover elkaar in waarde, zo kunnen wij toch de conclusie trekken dat al deze stelsels onbevredigend zijn voor het menselijk geluk. Ik geloof niet dat een communistisch stelsel in de huidige bolsjewistische vorm, de wereld geluk kan geven. Ik geloof evenmin dat dit mogelijk is voor een zuiver kapitalistische maatschappij en ik betwijfel of het mogelijk zal zijn in een socialistische maatschappij. Mij dunkt kan de mens alleen op aarde geluk vinden in een Christelijke maatschappij, die niet Christelijk is met woorden maar met daden en dat tot de uiterste consequentie. Ik hoop dat ook dit voldoende beantwoord is.

Vraag: Zou u door voorbeelden uit de geschiedenis enig verband willen duidelijk maken tussen verschillende incarnaties van een geest? Is dit juist? Johannes – Churchill ; Karel de Grote - Napoleon?

Antwoord: Ja, het is een aardige vraag maar ik kan u helaas niet bevestigen dat de heer Churchill te vergelijken valt met de profeet of apostel Johannes noch met een Johannes de Doper. Wanneer wij deze figuur terug willen zoeken dan zou ik eerder in de richting - als ik eerlijk moet zijn - qua karakter van een Machiavelli, maar ook dit is niet juist. Churchill is een incarnatie uit de vroege Dogentijd van de stad Venetië en heeft daar vóór een incarnatie doorgemaakt als krijgsman en wel in een Noord Afrikaanse Staat.

Ten opzichte van Napoleon kan ik u mededelen dat de incarnatie niet moet zijn Karel de Grote - Napoleon, maar Nero - Napoleon, iets wat u zich misschien op het ogenblik niet voldoende kunt realiseren, maar de karaktertrekken zijn volkomen gelijk, alleen door de omstandigheden komen zij anders tot uiting. Het is dus niet zoals men misschien zou zeggen: Nero, Iwan de Verschrikkelijke. We zouden verder vast kunnen stellen dat de incarnatie van bv. Hitler is oorspronkelijk een zekere Demetrios, een parasiet zoals dat heette - dat was toen nog geen scheldnaam - in de Griekse tijd en een tijdgenoot van Demosthenes.

We zouden hier natuurlijk vele verdere voorbeelden aan toe kunnen voegen, maar....., ja toch één voorbeeld zou ik hier aan toe willen voegen, uw huidige vorstin is priesteres zonder dat zij het weet omdat zij in een vorige incarnatie priester was bij een sekte, een esoterische sekte, die in Zuid-Frankrijk in de jaren 800 na Christus werd uitgeroeid.

Het is misschien wel interessant dit aan te halen, waar u bepaalde klanken zult herkennen die voortdurend uit haar wezen doordringen tot de wereld. Ik geloof dat ik hiermee dan ook voldoende gezegd heb hierover, waar dit uiteindelijk meer een sensatiekwesitie wordt dan een werkelijk betoog, daar het voor u praktisch onmogelijk is om de incarnaties geheel te vervolgen en het voor mij zeer moeilijk is deze in een bepaald tijdsbestek juist en volledig te beschrijven. Ik hoop dat u met deze voorbeelden genoegen wilt nemen.

Vraag: Zou u s.v.p. iets willen zeggen over het onderwerp: wat is het grootste kwaad hier op aarde?

Het grootste kwaad hier op aarde is de angstige zelfzucht, waarbij de angst om het "ik" alle andere menselijke factoren beheerst en vaak zelfs elimineert.

Ik hoop dat dit antwoord voldoende is.

Vraag: Is het mogelijk dat tijdens het leven van een mens de geest zich van het lichaam los maakt en er een andere geest voor in de plaats komt, dus als het ware wel het lichaam blijft maar dus het een andere persoonlijkheid wordt?

Antwoord: Dit is een theoretische mogelijkheid die echter praktisch zeer weinig voorkomt. Voor een dergelijke situatie zou n.l. nodig zijn de volledige zelfverloochening van de eerste geest die - haar eigen wezen prijsgevend - blijft de levenskrachtader gedurende een langere tijd voor het lichaam dat door de andere geest wordt overgenomen en waarin die langzaam de eigen verbindingen met levenskracht moet trachten aan te hechten. In de praktijk kunnen wij aannemen dat het dus niet mogelijk is dat twee geesten gelijktijdig in een mens leven.

Wel is mogelijk dat twee aspecten van de persoonlijkheid plotseling verwisselen zodat door omstandigheden een mens anders tegenover de wereld komt te staan, ten gunste of ten ongunste. Dan zijn echter deze eigenschappen in de persoonlijkheid besloten geweest en is slechts de kwestie van uiting ten opzichte van de wereld van het gehele wezen een andere geworden door het op de voorgrond treden van andere factoren. Verder zouden wij hierbij op kunnen merken dat het wel mogelijk is dat twee geesten gelijktijdig in samenwerking een lichaam bewonen, en dat dan aan de buitenwereld één persoon wordt getoond, dat ditzelfde ook mogelijk is voor meerdere groepen, maar dat, zodra tussen deze bewoners een strijd om de superioriteit of om de leiding in dit lichaam ontbrandt, wij te maken krijgen met ernstige gevallen van waanzin en zelfs zelfvernietigingsdrang. Ik hoop dat het antwoord voldoende is.

Vraag: Er is de vorige week gevraagd of een mens te allen tijde geheel verantwoordelijk is voor zijn daden, speciaal in verband met de aanvullende vraag van bacteriologische ziekten die dus de wil van de mens dermate beïnvloeden dat deze wil praktisch uitgeschakeld is. Er is toen op geantwoord: ja, de mens is te allen tijde verantwoordelijk voor zijn daden, ook in een dergelijk geval, want deze daden zouden dan latent aanwezig geweest zijn en de wil heeft de mogelijkheid gehad zich hiertegen te verzetten, dus deze daden die dan tot uiting zouden komen, te onderdrukken.

Maar is het niet mogelijk dat in een dergelijk geval de latente eigenschappen een leven lang onderdrukt zijn door de wil, maar door een oorzaak van buitenaf - incidentele oorzaak - deze wil eenvoudig een moment of een langere periode uitgeschakeld wordt door deze latente gang, die dus van buiten komt en is ook dan de mens voor zijn daden verantwoordelijk?

Antwoord: Ik kan op beide vragen kort "ja" zeggen, de mens is volledig verantwoordelijk en het is mogelijk de rem gelegd door zijn wil, op te heffen, want wij moeten altijd - waar wij het probleem van de verantwoordelijkheid bezien vanuit geestelijk standpunt - er rekening mee houden dat de intentie van de daad bepalend is voor de waarde van de daad, ongeacht de resultaten. Wanneer nu een losbreken van de mens dus plaats zou vinden, dan zou normalerwijze de wil wel functioneren, echter nu gedreven door nieuwe lichamelijke impulsen, waardoor een wanbegrip van de werkelijke verhoudingen ontstaat.

Wanneer in dit wanbegrip echter aanwezig blijft de intentie tot goeddoen, dan zal de daad tegenover de wereld misschien afschuwelijk en verschrikkelijk zijn, maar zal voor de mens zelf generlei verantwoording ten kwade maar eerder een verdienste betekenen, dit als zuiver geestelijke waarde gesteld. Dit brengt met zich mee dat, wanneer een daad als deze bewust ten kwade wordt gesteld, ook hier een volledige verantwoording is.

Het is dus zo dat achter de emotionele uiterlijkheden die uiteindelijk vaak gedreven worden door het evenwicht van de interne secreties in het lichaam kan worden gezegd te bestaan een tweede wezen, en dit wezen is de geest. De geest kan te allen tijde superieur zijn over de stof mits zij volkomen wilsbeheersing bereikt, zij kan dan niet als slachtoffer vallen van dergelijke bacteriën etc. Maar, aangenomen dat ze dit punt niet heeft bereikt, blijft toch steeds haar eigen streven de tendens van haar daadstelling, en haar eigen wilsvermogen dat zich ten goede, d.w.z. opbouwend, of ten kwade d.w.z. vernietigend richt, het criterium waarnaar de persoon beoordeeld zal worden. Dit wordt ook niet uitgeschakeld wanneer volgens u deze persoon volledig waanzinnig is, of verkeert in een toestand waarbij niet meer kan worden gezegd dat enige toerekeningsvatbaarheid mogelijk is bij de mens in kwestie. Ik hoop dat dit antwoord de zaak dan iets verhelderd heeft.

Vraag: Als die man dan onder hypnose handelt?

Antwoord: Wanneer iemand onder hypnose handelt zal het de hypnotiseur onmogelijk zijn om op te leggen, handelingen en daden die tegen de persoonlijkheid van de gehypnotiseerde volledig indruisen. Wanneer een bevel wordt gegeven dat rechtstreeks tegen een onbelangrijke remfactor in de gehypnotiseerde ingaat, zal de gehypnotiseerde zelf een zodanige variatie van het bevel uitvoeren dat hiermee deze opvatting, gevoeligheid en wat dies meer zij gespaard blijft. Dit houdt dus in dat het niet mogelijk is iemand onder hypnose tot moord te dwingen die

niet potentieel een moordenaar is en in zijn hart reeds meerdere malen vermoord heeft, ook wanneer hij niet de moed had om dit tot uiting te brengen. Ik hoop dat dit ook duidelijk is.

Vraag: Wat is het verschil tussen geesten en engelen?

Antwoord: Wat is het verschil tussen een minister en een klerk? Hier heeft u het antwoordt een engel is een geest, een geest die een zodanig hogere bewustzijnsgraad bezit dat zij een menselijke vorm niet behoefde aan te nemen en niet aangenomen heeft, waardoor haar enerzijds een groot gedeelte van die ervaringen onthouden bleven, waarbij zij echter anderzijds een veel groter machtsbereik heeft gekend dan de doorsnee mens kan bereiken.

Een engel kan zijn een planeetheerser vanaf het begin. Het is dus niet zo dat engelen in de zin waarin wij dat beschouwen althans, zijn wezens die vroeger, of op een andere planeet als mens geleefd hebben. Wij kunnen echter wel zeggen dat een voortdurende vooruitgang bestaat waarbij de mens meer en meer het peil van de engelen nadert en overtreft.

Wanneer wij echter spreken over diegenen die als mens geleefd hebbende, dus door de stofwereld gegaan zijn, een dergelijk hoog peil bereikt hebben, dan noemen wij hen niet engelen maar meesters, dat is een verschil in kwalificatie dat bij ons dus bestaat.

Geest als zodanig zijn wij dus allen, een engel is een geest en een geest is vanzelf ook geest, maar er zijn zeer sterke verschillen in bewustzijn en in de wereld dus, de wereld waarin men leeft wordt bepaald door het eigen bewustzijn en als zodanig kunnen wij dus toch spreken van zeer grote verschillen. Ik hoop dat dit voor u duidelijk is.

Reactie van de Leiding: Vrienden, wij zijn door onze vragen heen en een vriend voor de pauze die heeft ons toegezegd er zou nog wat tijd overblijven om ons nog toe te spreken. Dus ik zou zeggen laten we dan het vragengedeelte hierbij sluiten, mijn voorraad is toch ook op en ik hoop dat onze vriend daar genoeg mee kan en wil nemen.

Antwoord: Inderdaad, ik dank u dan zeer voor uw aandacht. Goedenavond.

DE TOEPASSING VAN HET GELEERDE

Goedenavond vrienden.

Een kort ogenblikje dan om even samen te babbelen. Het programma is eigenlijk afgewerkt en we kunnen nu een klein ogenblikje zo met elkaar praten. We weten natuurlijk allemaal dat er honderd onderwerpen zouden zijn die op het ogenblik waardig zijn om uitverkozen te worden en ik heb toch een zeer eenvoudig genomen n.l. doodgewoon: "u, zoals u hier bij elkaar bent".

U bent hier nu allemaal samen, sommigen van u omdat ze daaruit iets hopen te leren, anderen omdat zij geloven en dat geloof bevestigd vinden, weer anderen omdat zij wensen te onderzoeken en zo als het ware hun eigen geloof te testen. Er zijn erbij die komen als een bevestiging van iets wat ze goed vinden en mensen die zoeken uiteindelijk alleen maar naar vrede. Wanneer we u zo bij elkaar zien zitten dan zijn er heel veel verschillende typen, bv. er zijn mensen bij waarvan we zouden kunnen zeggen: als we hun leven op de keper gaan beschouwen, dan zou de burgerlijke moraal daar zeer zeker aanmerking op hebben.

Aan de andere kant kunnen we toch ook zeggen dat deze mensen het aldoor goed bedoeld hebben. Er zitten ook enkele anderen tussen waarvan we zouden kunnen zeggen: het is erg laat dag om tot inzicht te komen, maar ook het laatste uur en de laatste minuut tellen mee.

En wanneer we u dan zo zien, dan zult u begrijpen dat wij graag iedereen van u, stuk voor stuk apart iets zouden geven. Maar dat is niet mogelijk, wij moeten een grootste gemene deler vinden als het ware, wij moeten vinden een bepaalde factor die voor iedereen wel van belang is. En op grond daarvan hebben wij een groot aantal redevoeringen reeds uitgesproken en we zullen er nog meer uitspreken. Maar u moet goed begrijpen, vrienden, deze redevoeringen dat is de façade, dat is als het ware het vooraanzicht van de zaak, daar zit iets achter, de Orde is niet alleen zo maar een stelletje geesten die daar nu toevallig eens aardigheid in hebben om u allerhande redevoeringen in de maag te splitsen die mooi of minder mooi zijn.

En het is ook zeer zeker niet - ofschoon ik weet dat sommigen van u dat gedacht hebben, of zelfs op het ogenblik nog twijfelen daaraan - een paar mensen die toevallig een methode voor geldzaken ontdekt hebben die wat oplevert. Ook daarvan is geen sprake. Ik kan niet oordelen over het al of niet welzijn financieel, maar dat is ook mijn taak niet.

Het is mijn taak om u op het ogenblik een klein resumé te geven van wat we eigenlijk zijn.

Wanneer u nu hier in die zaal zit, dan wordt geprobeerd u steeds weer op het hart te drukken dat bepaalde dingen noodzakelijk zijn en dat zijn de naastenliefde en de verdraagzaamheid.

Dat gebeurt zeker niet om niets, want deze gedachte zal uiteindelijk moeten winnen, ondanks alle verzet daartegen in de wereld, wil de mensheid in deze wereld verder kunnen bestaan.

En nu is het niet zo dat het vandaag of morgen plotseling met die mensheid afgelopen is, maar het is wel zo dat als die mensheid geen nieuwe geesteshouding krijgt, de mensheid niet een beetje minder egoïst wordt in denken en streven, in deze wereld zoveel armen zullen zijn en van geest en stoffelijk, dat zij aan zullen vallen op de rijken om die te verscheuren.

En geloof mij die rijken dat zijn heus niet altijd wat u noemt kapitaal of kapitalisten, dat zijn heel vaak ook arbeidersgroepen, ja dat zijn vaak landen die zichzelf dan nog als arm beschouwen. En wanneer u dat goed realiseert, dan begrijpt u dat we hier een werk trachten te doen dat niet alleen van geestelijke maar zelfs van stoffelijke betekenis is.

Wij proberen eerlijk iets op te bouwen. En wanneer u dan hier aanwezig bent dan krijgen we van u allerhande reacties, de een reageert zo op een gesproken woord, de ander zo.

We zouden ieder wel speciaal zijn eigen woorden willen geven, maar aan de andere kant, wij leren, wij leren van u, uw reacties die zeggen ons wat. Als u hier rond zou kunnen kijken - er zijn er misschien onder u, helderzienden, die dit kunnen dan zult u, ondanks de voor waarnemingen niet erg gunstige condities, kunnen zien dat er hier niet enkelen maar zeer velen aanwezig zijn. Deze velen doen niets anders dan u waarnemen, uw reacties gadeslaan en daaruit conclusies trekken, conclusies voor ons, maar ook conclusies omtrent u.

En mag ik een eerlijk woord spreken, vrienden. U zit hier nu zo allemaal bij elkaar en ik neem aan dat u de avond wel weer behoorlijk hebt gevonden en dat u dadelijk naar huis gaande zult zeggen: het is toch wel weer goed geweest. Maar hoevelen van u zullen werkelijk iets in de praktijk brengen daarvan? Er zijn erbij die het proberen, dat weet ik zeker, er zijn er al verschillenden bij die van ons uit met een ster gemerkt zijn, dat is heel wat anders dan zo'n klein sterretje hoor, dat is als het ware die door ons gekozen zijn als contactpunten waardoor wij meer en meer geesteskracht op de aarde kunnen uitspreiden, maar dat zijn er maar enkelen en er is behoefte aan onnoemelijk velen. Je kunt werken met heel veel verschillende groeperingen, je kunt als het ware dezelfde zaak laten prediken door tien verschillende richtingen met elk hun eigen opvattingen omtrent de wijze waarop het uitgewerkt moet worden, maar je komt niets verder, niets, u niet en wij niet, wanneer u niet op een gegeven ogenblik uw hart in uw handen neemt en zegt: en nu gaan we het proberen, nu gaan we het proberen om de mensheid eens te vertrouwen, nu gaan we proberen om God te vertrouwen.

Nu gaan we eens niet meer bang en angstig ons terugtrekken en zeggen: wat heb ik het ellendig en wat valt het mij tegen, maar we gaan zeggen: vandaag is de dag dat God me weer kracht geeft, vandaag zal ik mijn medemensen gelukkiger maken.

De dag dat u zult zeggen: vandaag is er geen mens die zich aan mij geërgerd heeft en geen mens die om mij geweend heeft, dat laatste vooral. Elke traan die om uwentwille wordt gestort door een medemens is een last, een zware last, en die zult u later dragen, u zult merken hoe zwaar dat kan zijn. Elke keer dat u een ander opzettelijk geërgerd hebt, dat is een zware last die u mee te slepen heeft, maar het is ook weer een nieuwe oorzaak voor wrijving, voor afgunst, voor haat, voor al die ellendige dingen die uw wereld uit elkaar sleuren.

En daarom zou ik willen vragen - u zit nu hier en u luistert naar ons - doe meer, vertrouw een klein beetje, een heel klein beetje maar op de Goddelijke liefdekracht, u hoeft niet eens op ons te vertrouwen. Uiteindelijk wij ontnemen onze kracht ook weer aan een hogere krachtbron. Vertrouw op God, dat is de hoogste, dat is de beste, en wees goed, wees een bron van verdraagzaamheid en naastenliefde, probeer uzelf te beheersen, bekritiseer niet meer de wereld, bekritiseer uzelf. Wanneer u dat doet, dan kunnen we pas zeggen: hier wordt wat tot stand gebracht. Wanneer u honderd kerken zou bouwen hier in deze ene stad voor deze Orde, dan zou het een paskwil zijn, maar als er vijf mensen zijn in een vol jaar tijd, die ieder drie dagen verdraagzaam zouden zijn door ons werk, dan hebben we winst, dan is er iets gewonnen aan onze kant en voor u aan uw wereldse kant en stoffelijke kant ook.

En daarom vrienden, we zitten hier nu wel, we spreken met elkaar en we lachen misschien eens een keer en we pinken een keer een traan weg wanneer het zo komt, maar dat is niet belangrijk, belangrijk is niet wat hier in deze zaal gebeurt maar wat er zo dadelijk buiten gebeurt, wat er morgen gebeurt en die hele volgende week, wat u zult doen. Geloof me, alle kracht die we hebben staat achter u, alle geest die behoort tot het licht, helpt u wanneer u dat doet, God zal u niet verlaten, die helpt u ook, allen helpen u, ieder en alles, wanneer u maar goed wilt zijn, wanneer u maar wilt proberen om nu eens een klein beetje minder aan uzelf te denken als drager van lasten en een beetje meer uzelf te zien als een wezen waarin nog zoveel fouten zijn, een wezen dat moet proberen om andere mensen minder ongelukkig te maken. Laten we dat eens een keer proberen, vrienden, toe, doet u ons het genoegen. U luistert nu naar ons, u voelt toch absoluut wel iets voor ons, u komt hier toch niet voor niets. Weest u eens een keer verstandig en zegt u tot uzelf alleen dat naar die zaal gaan dat helpt ons niet, alleen dat luisteren naar een toespraak of een medium dat helpt ons niet, wij zullen zelf de hand aan de ploeg slaan en wij zullen zelf werken. En wanneer dat gebeurt, vrienden, dan zijn wij dankbaar, dan heeft u iets tot stand gebracht waarvoor wij de hemel zullen prijzen en waardoor uzelf ook zeker gelukkiger mensen zult worden. En nu geef ik het woord over aan de laatste spreker van deze avond, aan "het schone woord". Goedenavond.

HET SCHONE WOORD

Goedenavond vrienden.

Wij eindigen met "Het Schone Woord" en ik verzoek u, waar ik mijzelf de wijze van behandeling voorbehoud, mij op te geven een drietal woorden die ik tot slotwoord voor u zal verwerken.

Reactie: Liefdekracht - Zon - Schuld.

Spreker: De zon der liefdekracht delgt de duisternis der schuld. Voor u aanvaardbaar?

Reactie: Ja.

Er staat een zon in 't heelal,
 Een zon die altijd straalt
 En met welks licht toch zelden slechts
 Een schepsel gaat en praat.
 Dat is een bron van liefdekracht
 Die God geschapen heeft
 Als centrum van het heel' heelal
 Waaruit, waardoor ook alles
 Leeft en voortbestaat.
 Dat is de zon die nimmer,
 Nimmer ondergaat.
 Er staat aan de grenzen van 't heelal
 Een grens van duisternis,
 Van armoe en van bitterheid,
 Van angst en van gemis aan moed,
 Daar offert menig arme ziel
 's Levens kracht en 's levens bloed
 En gaat in ijzige duisternis,
 Gebogen door de schuld,
 De schuld van daden,
 Dingen die gedaan zijn, geduld
 In een leven, of in vele levens.
 Maar wie bewust zich van zijn schuld,
 Toch tot die Zonne gaat,
 Die ziet hoe in het eigen zijn
 Een nieuwe kracht ontstaat,
 Een kracht die delgt dan alle schuld,
 Zet waarde tegen elk verlies,

Die maakt u sterk en rein en goed
't Is alsof de wind die blies,
Liet vallen alle bladeren
Aan 't herfst 'lijk eigen zijn,
't Is of de zon gekomen,
Plots heeft genomen
De plaats van duisternis,
't Is of de pijn der onvolkomenheid
Vervangen werd door vrede.
Gij die op aarde leeft
En veelal hebt geleden,
Die straks weer door de sferen gaat
Gij, die den Schepper gadeslaat
Vol liefde, sla gade ook
uw Schepper, uwe zon,
Opdat in u herboren wordt
De kracht die is en was,
Die toen het Al begon
Gelegd werd in uw zijn
En nu gevangenis, geketend nog
Door pijn en schuld.
Maar dadelijk, wanneer gij verder gaat
En zoekt naar Gods licht met geduld
Bij voortdoring en zonder vrees
Breken zal de sombere keten.
En dan zult ge begrijpen
Dat de hand die u wees den weg
Is 't licht van Gods
Oneindige liefdekracht,
Die u leidt door Zijn zon,
Zijn stralend zijn
En door Zijn grote macht
U brengt tot Hem
Van wie gij eens zijt uitgegaan.
Zo is de zon van liefdekracht
Die met haar licht delgt alle schuld,
Verdrijft ook alle duisternis,
Volmaaktheid, die 't gemis vergoedt
Dat in u leeft,
Mits gij u aan die Zonne
Ook vertrouwend overgeeft.

Ik dank u voor uw aandacht en ik wens u allen een goede en aangename avond verder toe.